

§ 10. Naar den Fæster, som efter § 4 kan fordre den i Fæste havende Gaard sig overdragen til Selveiendom, gjør denne Ret gjældende, skal Gaarden med alt dens Tilbehør af Befættning og Inventarium, forsaavidt samme ikke tilhører Brugeren selv, tæreres til den Værdi, Gaarden har som en Eiendom, der er undergIVEN Fæstelovgivningen. Eier Brugeren Bygningerne eller nogen af disse, da kommer den Værdiforøgelse, som Gaarden ved samme har erholdt, ham tilgode, ligesom der ogsaa bliver at tage Hensyn til de Forbedringer, som Brugeren selv har beløst ved Eiendommen, og for hvilke der ved Fæstefratvædelse vilde kunne fordres Erstatning, saavelsom til de særegne Begunstigelser, der ved Crectionsbreve for Fideicommissarier eller ved andre Dispositioner maatte være indrømmede Gudssets Bønder. Denne Tarationssum er Kjøbesummen.

§ 11.

Af Gaardens Tarationssum, beregnet som i § 10 foreffrevet, tilsvares Kjøberen først det fem og tyvedobbelte Beløb af samtlige Ydelser, der aarligen paahvilede Gaarden ifølge Fæstebrevet eller Forpagtningscontracten. Sæden beregnes til Penge efter Gjennemsnittet af de sidste 24 Mars Capitelstarter, de tvende højeste og de tvende laveste Aar fradragne, og den aarlige Værdi af de øvrige Ydelser bestemmes ved Taration.

Haves Gaarden i Fæste, skal det, der bliver tilbage af Tarationssummen, tilsvares med et saa stort Beløb, som med Rente og Rentens Rente (til $3\frac{1}{2}$ pCt. aarlige) vilde give denne tilbageblivende Deel fra den Tid, Kjøbesummen begynder at forrentes, indtil Udløbet af Fæsterens eller den fæstebefiddende Enkes Levetid, beregnet efter de nærværende Lov vedføjede Tabeller. Dog bliver herved at iagttage, at, saafremt Fæsteren er gift, og Levetiden, beregnet efter Hustruens Alder, vilde give et fordeelagtigere Resultat for Fæstebestidelsens Varighed, end naar den beregnes efter hans egen Alder, da lægges den Middeltid til Grund, som udkommer, naar Hensyn tages baade til Mandens og Konens formodede Levetid efter Tabellen. For at imidlertid Hustruens Alder saaledes skal kunne medtages i Beregningen, maa Ægteffabet være indgaaet før denne Lovs Kundgjørelse.

Haves Gaarden i Forpagtning efter Frd. 15de Juni 1792 paa et bestemt Tidrum, lægges dette Itgefrem til Grund ved Beregningen af det Beløb, hvormed det, der bliver tilbage af Tarationssummen, skal tilsvares.

Formener Godsbefidderen, at Nogen, efter hvis Alder den formodede Levetid er beregnet, lider af en ulægelig Svaghed, som bestemt maa medføre en tidligere Død, end der efter ovennævnte Beregning kunde ventes, kan han fordre, at tvende, af Amtmanden dertil udnævnte, Læger undersøge den Paagjældendes Helbredstilstand. Vægrer denne sig ved at undergive sig denne Undersøgelse, eller gaar Lægernes Eksej — og i Tilfælde af Mentingsulighed tilforordner Amtmanden en tredje Læge — ud paa, at en saadan Svaghed finder Sted, kan Eiendomsoverdragelse et fordres, medmindre der frafalder Afslag paa Grund af en ved denne Person fortsat Brugsbestidelse. Den Lægerne tilkommende Godtgjørelse udredes af Godsbefidderen.

§ 12.

Skulde Godseieren antage, at der ved Afstaaelsen af noget til Fæstegaarden hørende Grundstykke paa Grund af dettes Veltiggenhed eller andre saadanne Forhold vilde paaføres ham et særegt Tab, kan han herom fremsætte sin Paastand for Tarationscommissionen, som ved Mægling imellem Parterne bør søge at tilveiebringe en mindelig Udsvævning af dette Punkt, og dersom en saadan ikke kan opnaaes, ved Kjendelse afgjøre, hvorvidt saadanne enkelte mindre Dele bør afføndres fra Fæstegaarden og forbeholdes Jorddrotten, imod en for-